

ساختار سازمانی

ساختار سازمانی چیست؟

ساختار سازمانی سیستمی است که چگونگی هدایت فعالیت‌های معین به منظور دستیابی به اهداف یک سازمان را مشخص می‌کند. این فعالیت‌ها می‌تواند شامل قوانین، نقش‌ها و مسئولیت‌ها باشد.

ساختار سازمانی همچنین تعیین می‌کند که چگونه اطلاعات بین سطوح درون شرکت جریان می‌یابد. به عنوان مثال، در یک ساختار متمرکز، تصمیمات از بالا به پایین جریان می‌یابد، در حالی که در ساختار غیرمتمرکز، قدرت تصمیم‌گیری بین سطوح مختلف سازمان توزیع می‌شود. وجود یک ساختار سازمانی به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا کارآمد و متمرکز باقی بمانند.

نکات کلیدی

- ساختار سازمانی چگونگی هدایت فعالیت‌های خاص برای دستیابی به اهداف یک سازمان را مشخص می‌کند.
  - ساختارهای سازمانی موفق، شغل هر کارمند و نحوه انطباق آن با سیستم کلی را مشخص می‌کند.
  - یک ساختار متمرکز دارای یک زنجیره فرمان مشخص است، در حالی که ساختارهای غیرمتمرکز فرمان را به کارمندی می‌دهد که سطح بالایی از نمایندگی شخصی را دریافت کند.
  - انواع ساختارهای سازمانی شامل ساختارهای عملکردی، تقسیم‌ی، مسطح و ماتریسی است.
- رهبران ارشد باید قبل از تصمیم‌گیری در مورد اینکه کدام نوع سازمان برای تجارت آنها بهترین است، عوامل مختلفی از جمله اهداف تجاری، صنعت و فرهنگ شرکت را در نظر بگیرند.

شناخت ساختار سازمانی

همه کسب و کارها، در هر شکل و اندازه‌ایی که باشند از ساختارهای سازمانی به شدت استفاده می‌کنند. آن‌ها سلسله مراتب خاصی را در یک سازمان تعریف می‌کنند. یک ساختار سازمانی موفق، شغل هر کارمند و نحوه تناسب آن با سیستم کلی را مشخص می‌کند. به زبان ساده، ساختار سازمانی مشخص می‌کند که چه کسی چه کاری انجام می‌دهد تا شرکت بتواند به اهداف خود دست یابد.

این ساختار یک نمایش بصری از نحوه شکل‌گیری شرکت و اینکه چگونه می‌تواند به بهترین نحو در دستیابی به اهداف خود به جلو حرکت کند، ارائه می‌دهد. ساختارهای سازمانی معمولاً در نوعی نمودار یا نمودار هرمی شکل نشان داده می‌شوند، جای قدرتمندترین اعضای سازمان در بالا قرار دارد، در حالی که آنهایی که کمترین میزان قدرت را دارند در پایین هستند.

نداشتن ساختار رسمی ممکن است برای برخی سازمان‌ها دشوار باشد. به عنوان مثال، کارمندان ممکن است در دانستن اینکه باید به چه کسی گزارش دهند مشکل داشته باشند. این می‌تواند منجر به عدم اطمینان در مورد اینکه چه کسی مسئول چه چیزی در سازمان است منجر شود.

وجود یک ساختار در محل کار می‌تواند به کارایی کمک کند و وضوح را برای همه در هر سطح فراهم کند. این همچنین به این معنی است که هر بخش می‌تواند سازنده‌تر باشد، زیرا احتمالاً بیشتر روی انرژی و زمان تمرکز می‌کند.

ساختارهای سازمانی متمرکز در مقابل غیرمتمرکز

ساختار سازمانی یا متمرکز یا غیرمتمرکز است. به طور سنتی، سازمان‌ها با رهبری متمرکز و یک زنجیره فرماندهی تعریف شده ساختار یافته‌اند. ارتش سازمانی است که به دلیل ساختار بسیار متمرکز خود با سلسله مراتب طولانی و مشخصی از مافوق و زیردستان مشهور است. در یک سیستم سازمانی متمرکز، مسئولیت‌های بسیار روشنی برای هر نقش وجود دارد که نقش‌های فرعی در مقابل راهنمایی‌های مافوق خود قرار می‌گیرند.

سازمان‌های غیرمتمرکز در حال رشد هستند، از آنجایی که فناوری در استارت‌آپ‌های نقش دارد. این به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا سریع، چابک و سازگار باقی بمانند و تقریباً هر کارمندی از سطح بالایی از مدیریت فردی برخوردار است. حتی در شرکت‌های غیرمتمرکز، هنوز معمولاً سلسله‌مراتب داخلی وجود دارد (مانند مدیر عملیاتی که در سطح بالاتری نسبت به یک همکار سطح ابتدایی فعالیت می‌کند). با این حال، تیم‌ها این اختیار را دارند که خودشان تصمیم بگیرند و به بهترین نتیجه برسند بدون اینکه لزوماً از بالا «تأیید» بگیرند.

انواع ساختارهای سازمانی

ساختار وظیفه‌ایی

چهار نوع ساختار سازمانی رایج در دنیای واقعی پیاده سازی می‌شود. اولین و رایج‌ترین ساختار وظیفه‌ای است. به این ساختار سازمانی بوروکراتیک نیز گفته می‌شود و یک شرکت را بر اساس تخصص نیروی کار آن متلاشی می‌کند. اکثر کسب و کارهای کوچک تا متوسط یک ساختار کاربردی را پیاده سازی می‌کنند. تقسیم شرکت به بخش‌هایی که شامل بازاریابی، فروش و عملیات است، عمل استفاده از ساختار سازمانی بوروکراتیک است.

ساختار تقسیمی یا چندبخشی

نوع دوم در میان شرکت‌های بزرگ با واحدهای تجاری بسیار رایج است. شرکتی که از این روش استفاده می‌کند، ساختار تقسیمی یا چندبخشی نامیده می‌شود، تیم رهبری خود را بر اساس محصولات، پروژه‌ها یا شرکت‌های تابعه خود ساختار می‌دهد. این شرکت‌ها با هزاران محصول و خط تولید، ساختار خود را طوری تشکیل می‌دهند که هر واحد تجاری به عنوان شرکت خود با رئیس خود عمل می‌کند.

ساختار سازمانی مسطح

ساختار سازمانی مسطح، یک ساختار جدیدتر، نوع سوم است و در بین بسیاری از استارت‌آپ‌ها استفاده می‌شود. همانطور که از نام آن مشخص است، سلسله مراتب و زنجیره فرماندهی را صاف می‌کند و به کارمندان خود استقلال زیادی می‌دهد. شرکت‌هایی که از این نوع سازه استفاده می‌کنند سرعت اجرا بالایی دارند.

ساختار ماتریسی

چهارمین و آخرین ساختار سازمانی یک ساختار ماتریسی است. همچنین گیج‌کننده‌ترین و کم استفاده‌ترین است. این ساختار کارمندان را در بین مافوق، یا بخش‌های مختلف ماتریس می‌کند. به عنوان مثال، کارمندی که برای یک شرکت ماتریسی کار می‌کند، ممکن است هم در زمینه فروش و هم در خدمات مشتری وظایفی داشته باشد.

مزایای ساختارهای سازمانی

ایجاد یک ساختار سازمانی می‌تواند برای یک شرکت بسیار سودمند باشد. این ساختار نه تنها سلسله مراتب یک شرکت را تعریف می‌کند، بلکه به شرکت اجازه می‌دهد تا ساختار حقوق کارکنان خود را نیز طراحی کند. با استقرار ساختار سازمانی، شرکت می‌تواند درجات و محدوده حقوق را برای هر موقعیت تعیین کند. این ساختار همچنین عملیات را کارآمدتر و بسیار مؤثرتر می‌کند. با تفکیک کارمندان و وظایف در بخش‌های مختلف، شرکت می‌تواند عملیات‌های مختلف را به طور همزمان انجام دهد. علاوه بر این، یک ساختار سازمانی بسیار واضح به کارکنان اطلاع می‌دهد که چگونه کارهای خود را به بهترین نحو انجام دهند. به عنوان مثال، در یک سازمان سلسله مراتبی، کارمندان باید برای اینکه مورد لطف و توجه افرادی که قدرت تصمیم‌گیری دارند قرار گیرند، باید سخت‌تر کار کنند.

در یک سازمان غیرمتمرکز، کارمندان باید ابتکار عمل بیشتری به خرج دهند و حل خلاقانه مشکلات را به روی میز بیاورند. این به تعیین انتظارات برای چگونگی پیگیری رشد خود در یک شرکت کمک کند و بر مجموعه خاصی از مهارت‌ها و همچنین برای کارکنان بالقوه تأکید کنید تا ارزیابی کنند که آیا چنین شرکتی با علایق و سبک‌های کاری خود مناسب است یا خیر.

بهترین ساختار سازمانی چیست؟

بهترین ساختار سازمانی وجود ندارد، زیرا به ماهیت شرکت و صنعتی که در آن فعالیت می‌کند بستگی دارد.

حرف آخر

تمام رشته‌های تحصیلی بر اساس نحوه بهینه‌سازی و بهترین ساختار سازمان‌ها برای موثرترین و پربازده‌ترین وجود دارد. رهبران ارشد باید قبل از تصمیم‌گیری در مورد اینکه کدام نوع سازمان برای تجارت آنها بهترین است، عوامل مختلفی از جمله اهداف تجاری، صنعت و فرهنگ شرکت را در نظر بگیرند.